
Strategisk frágreiðing um
eina nýggja Føroyska films-
og miðlaframtíð.

frá ítrivi til vinnu

Mynd: Bjarni Árting Rubeksen

Samansett av
KELD REINICKE

Keld er sjálvstøðugur miðlaraðgevi ið starvast við strategiskari menning í talgildum innihaldi og umlaging.

Keld var í uppstartstøyminum handan DR2, TV2 ZULU, TV2 Charlie og hevur verið programstjóri hjá TV2 í fleiri ár.

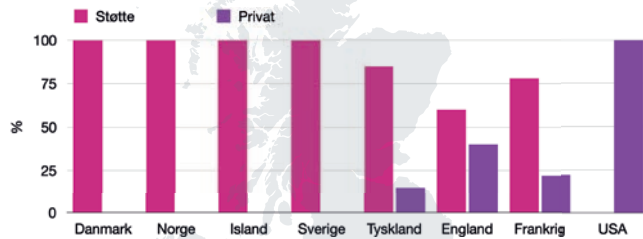
Miðlamyndin er broytt munandi hesi seinastu árin, og broytingarnar halda áfram við rúkandi ferð.

Framleiðslan av livandi myndum er størri enn nakrantíð. Hetta kemst av, at eftirspurningurin - og harvið marknaðurin - er vaksandi, og keyparar av visuella innihaldi vilja gjalda fyri tað. Framleiðsla av filmi, sjónvarpsrøðum og øðrum visuella innihaldi er ein týðandi vinnugrein í størsta parti av heiminum.

Livandi myndir gerast ein alsamt størri mentanarberi, og her kunnu Føroyar veruliga gera nakað munagott, um føroyskt mál og mentan skal standa sterkt hjá komandi ættarliðum.

Hvat krevst fyri at vera við? Og hvussu skulu vit handfara økta trústið frá tænaðuveitarum, ið koma uttanífrá? Hetta havi eg nú kannað í eina tíð, og her eru mín boð uppá, hvat gerast kann.

Stuðul og framleiðsla

Almennir pengar eru størsta fíggingarkelda fyrri filmsframleiðslu í Norðurlondum.

Filmsframleiðsla er kostnaðartung, framleiðslufíggingin er ofta skroypilig og inntøkumøguleikarnir eru avmarkaðir. Tí er eru almennir pengar lívsneyðugir.

Norðurlond kunnu fegnast um at hava nakrar av bestu filmsstuðulsskip anum í heiminum. Við filmsstuðlinum í stöku Norðurlondunum ber til at framleiða í einum vavi, sum tryggjar eina burðardyggja vinnugrein og samstundis er við til at breiða út kunnleikan til egnar filmar heima og sum samstundis er við úti í heimi. Hetta fremur filmslistina og styrkir talentmenn-ingina.

Flestu filmsframleiðarar kunnu ikki fáa alla fíggingina til vega í egnum landi. Tískil noyðast framleiðararnir at finna ein samframleiðara í einum øðrum landi - aloftast í øðrum Norðurlandi - sum ynskir at koma við í verkætlanini fíggarliga. Í Norðurlondum kostar ein filmur vanliga úr 6 mió DKK (í bílga endanum) upp í einar 75 mió. DKK, sum er tað, norski stórfilmurin Krigs-seileren (2022) kostaði.

Tað merkir, at fíggingin av einum norðurlendskum filmi, sum hevur eina fíggarætlan á uml. 20 mió. DKK, aloftast kemur frá m.ø.:

- einum filmsinstitutti
- einum samframleiðara (co-producenti) í einum øðrum norðurlendskum landi
- eini sjónvarpsstøð
- Nordisk Film og Tv-fond
- forsølu (pre-sales)
- Eurimage (EU-media støtte)

Mynd: truenorth.is

Ísland sum dømi

Ísland hevur seinastu nógvu árin miðvíst arbeitt við einari strategi fyri at byggja upp eina sterka og burðardygga filmsvinnu.

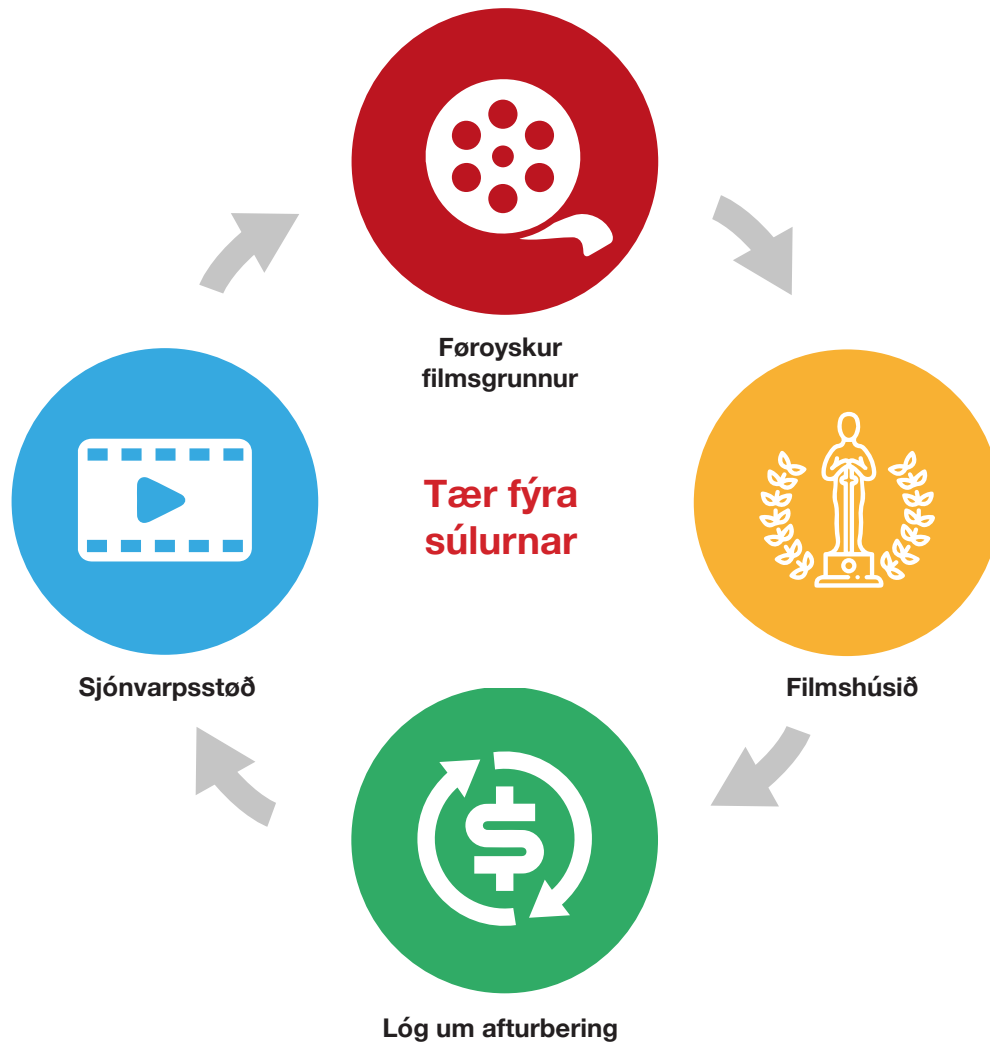
Íslenski statsstuðulin til filmsframleiðslu liggur um 86 mió. DKK árliga. Hendan upphæddin verður umsitin av The Icelandic Film Centre. Eins og í hinum Norðurlöndunum tekur stovnurin sær av stuðlinum til filmsframleiðslu við einari konsulentskipan, sum tryggjar fakliga støði, gegni og fylgir verkætlanunum.

Umframt filmsstuðulin hevur Ísland eina kappingarføra afturberingarskipan. Í 2021 rindaði íslenska afturberingarskipan (reimbursement) útlenskum filmsframleiðarum, sum gjørdur filmsupptøkur í Íslandi, góðar 55 mio. DKK. Hetta merkir, at útlensku framleiðararnir hava nýtt í minsta lagi fýra ferðir hesa upphædd í Íslandi.

Í Íslandi eru somuleiðis nakrar (2-3) sjónvarpsstøðir, sum framleiða og stuðla films- og framleiðslum.

Búskaparligi vøksturin innan visuella økið hevur haft við sær, at liðið av fólki, sum burturav starvast innan økið, er vaksið munandi. Filmsvinnan hevur framleitt meira, fingið fleiri royndir og er styrkt munandi filmslistaliga. Nýggj feløg eru lögst afturat, og munandi íløgur eru gjørdar í nútíðarhentleikar, útgerð, upptøkuhallir o.l. Hesi átøk hava økt munandi um rakstrarinntøkurnar. Lunnar eru lagdir undir eina føðiketu- og skúlað eitt starvsfólkalið, sum veitir tænastr til allar liðir í filmsframleiðsluni - bæði fakliga og tænastruliga.

Hvar skulu Føroyar vera í framtíðar films- & miðlamyndini?

Teir fyra partarnir, ella súlurnar, sum skulu mennast samstundis fyri at tryggja framtíðar miðlamenning í Føroyum, eru:

- ein føroyskur filmsgrunnur
- eitt filmsinstitut (Filmshúsið)
- lóg um afturbering (ella tileggjan)
- ein sjónvarpsstøð, sum framleiðir og stuðlar føroyskari fiktiðn (á filmi og sjónvarpsrøðum)

Filmsgrunnur

Vit hava ikki ein føroyskan filmsgrunn. Vit hava eina filmsjáttan, sum er ein filmslistastuðulsskipan. Okkara tilmæli er, at ein veruligur filmsgrunnur verður gjørdur, ella at verandi stuðulsskipan verður ment soleiðis, at ein skipan við filmskonsulentum kann tryggja, at førleikar og orka eru til at fylgja gongdina í teimum verkætlanum, sum fáa stuðul.

I 2022 eru 3,5 mió DKK settar av til filmsjáttanini. **Samanbera vit upphæddina við tað, Ísland setir av til beinleiðis filmsstuðul til íslenskar filmar, so skuldi føroyska filmsjáttanin verið um 10 mió.**

DKK. Við tí stuðulsupphæddini hevði borðið til at framleitt áleið tveir føroyskar spælifilmar árliga, umframt at rúm hevði verið til at framleiða dokumentar, animatió, sjónvarpsrøðir osfr. Hetta hevði kunna verið við til at tryggja lønargrundarlagið, so fólk kunnu fóta sær og støðast í vinnuni.

Í einum miðlaveruleika, har útboðið er ovurstórt og ávirkanin uttaneftir ómetalig, gerst tað alsamt týðningarmiklari at framleiða føroyskt innihald á føroyskum máli, grundað á egnar søgur og frásagnir, sum vit kunnu breiða út her heima og altjóða.

Filmshúsið

Filmshúsið hevur fleiri uppgávur. Filmshúsið varðar av lógini um afturbering, stendur fyri at draga útlendskar verkætlanir til Føroya, førleikamennir føroysku filmsvinnuna, mennir talentini, arbeiðir strategiskt við at menna føroyskan film, skapar altjóða sambond og atgongd til altjóða pallar og felagsskapir, og arbeiðir fyri at stimbra kunnleika um føroyskan film og filmsfólk her og úti í heimi.

Lóg um afturbering

I 2017 varð lógin um afturbering samtykt. Á fíggjarlógini eru 200.000 DKK settar av árliga til endamálið.

Afturberingin er ikki ein mvg frítøka. Afturberingin er ein tileggjan til at fáa útlendskar framleiðslur at gera upptøkur og framleiða her. Fyri at fáa afturbering skal ein framleiðsla leggja í minsta lagi fyra ferðir afturberingarupphæddina eftir seg í Føroyum. Hetta kunnu vera útreiðslur til lønir til fólk, ið búgva her, til keyp av vørum og tænaðum, til mat, leigu av akførum og útgerð osfr.

Tað vil siga, at stóðan í lýtuni er tann, at um tú kanst vísa (og seinni skjalprógva í grannskoðaðum roknskapi), at tú vilt brúka 800.000 DKK til at keypa føroyskar veitingar, so kanst tú søkja um at fáa 25% afturborðið.

Loftið í skipanini, sum í lýtuni er 200.000 DKK, kann vanliga ikki hækkaast, sjálvt um ein framleiðsla ynskir at keypa føroyskar tænaður og vørur fyri væl størri upphæddir. Tó hava undantøk verið gjørd. Sjónvarpsrøðin TROM fekk afturborðið 4 mió. DKK eftir at tey kundu vísa, at tey brúktu 16 mió. DKK til lønir, vørur og tænaður í Føroyum.

Í lýtuni er áeggjanin hjá útlenskum framleiðslum at koma hendan vegin ikki so stór, tí loftið í afturberingarskipanini er ov lágt. Her er neyðugt at hugsa um at hækka loftið munandi. Tað hevði merkt, at vit kundu drigið fleiri útlenskar framleiðslur hendanvegin í framtíðini. Fleiri framleiðslur høvdu merkt størri inntøkur, størri fíggjarligt grundarlag til at lona føroyskum filmsfólkum og tryggja inntøkur, so føroysk feløg kunnu gera íløgur í útgerð til at leiga út, so útlensk feløg ikki noyðast at flyta alla útgerð við sær til Føroya.

Eitt hægri loft í afturberingarskipanini hevði eisini merkt, at vit framyvir kunnu bjóða útlenskum framleiðslum aðrar møguleikar - eitt nú at fáa føroyskar tónleikarar og tónleikaframleiðarar at tónseta og taka upp tónleik til filmar her, og fingið ein nógv størri part av eftirviðger og VFX (visuellum effektum) gjørdan her, enn tað higartil hevur verið gjørligt.

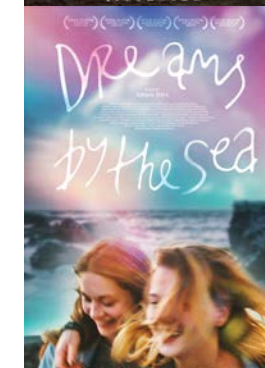
Tann áhugin, sum er úti í heimi fyri at gera upptøkur í Føroyum, skal brúkast til at vinna okkum kunnleika, til at serútbúgva okkum og gera íløgur í vitan, førleikar og útgerð, so føroyska filmsvinnan kann skapa størri inntøkur.

Sjónvarpsstøð

Vøkstur í samlaðu miðlamyndini er treytaður av, at vit menna allar fyra partarnar, ella súlurnar, samstundis. **Tann fjórða súlan er ein føroysk sjónvarpsstøð, sum fíggjarliga og fakliga megnar at framleiða føroyska fiktió - filmar og røðir - á føroyskum máli.** Fleiri orsøkir eru til hetta.

Ein public service støð kann lyfta sín part av ábyrgdini fyri, at framleiðslumongdin støðugt veksur. Hetta hevði gagnað vinnuni, sett okkara egnu søgur í fokus og hevði av álvara ment føroysk talent.

Í fíggjingini av einum filmi er tað oftast eitt krav, at ein innlendis sjónvarpsstøð er við sum fíggjingspartnari, um tað skal eydnast tær at fáa útlendsk feløg at gera íløgu í verkætlanina.

FJØLTÁTTAÐ AVBJÓÐING

her eru **ongar**
lættar loysnir

Endamál

Filmshúsið hevur vent sær til miðlaserfrøðingin Keld Reinicke og biðir hann gera eina strategiska meting um, hvat vit skulu gera fyri at Føroyar eru við í framtíðar miðlaveruleikanum.

Keld Reinicke leggur síni boð fram á miðlaráðstevnuni tann 18. august 2022, og tað er í hesum sambandi, at Filmshúsið hevur latið hetta smárit, tú hevur í hondini, prentað. Smáritið her og framløgan hjá Keld Reinicke verða tøk á heimasíðu Filmshúsins - www.ffi.fo

Tú ert vælkomin at seta teg í samband við Filmshúsið, um tú ynskir at fáa neyvari frágreiðing av framløguni.

Tina í Dali Wagner

tina@ffi.fo
+298 522233